از گمان برحذر باشید، زیرا گمان دروغ‌ترین سخن است

از ابوهریره ـ رضی الله عنه ـ روایت است که پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ فرمودند: «إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ؛ فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْحَدِيثِ، وَلَا تَحَسَّسُوا، وَلَا تَجَسَّسُوا، وَلَا تَحَاسَدُوا، وَلَا تَدَابَرُوا، وَلَا تَبَاغَضُوا، وَكُونُوا عِبَادَ اللهِ إِخْوَانًا»: «از گمان برحذر باشید، زیرا گمان دروغ‌ترین سخن است؛ و در پی پوشیده‌ها [و اسرار مردم] نباشید و تجسس نکنید و به یکدیگر حسادت نورزید و به هم پشت نکنید و با هم کینه نورزید و بندگان الله [و] برادران هم باشید».

[صحیح است] [بخاری و مسلم در روایت آن اتفاق دارند]

پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ از برخی اموری که به جدایی و دشمنی بین مسلمانان می‌انجامد نهی می‌کند و نسبت به آن هشدار می‌دهد. از جمله: «گمان» و آن تهمتی است که بدون دلیل در دل می‌افتد؛ و رسول خدا بیان داشته‌اند که گمان از دروغ‌ترین سخنان است. و از «تَحَسُّس» یعنی جستجوی پوشیده‌ها و اسرار و معایب مردم با چشم و گوش. و از «تَجَسُّس» یعنی جستجوی امور پوشیده؛ این کلمه بیشتر دربارۀ جستجویی که به هدف بد باشد به کار می‌رود. و از «حسد» یعنی بد دانستن برخورداری دیگران از نعمت. و از «تَدابُر» (پشت کردن به یکدیگر) به این صورت که از هم روی‌گردانند و به هم سلام نکنند و به دیدار برادر مسلمانش نرود. و از «تباغُض» (کینه ورزیدن به هم) یعنی کراهت و نفرت از هم، مانند آزار رساندن به دیگران و رو ترش کردن و بد رفتاری با هم. سپس رسول خدا سخنی جامع و مختصر و مفید می‌فرماید که به وسیله‌ی آن، رابطۀ مسلمانان با یکدیگر اصلاح می‌شود: «بندگان الله، برادران یکدیگر باشید». برادری، رابطه‌ای است که با وجود آن روابط میان مردم پیوسته می‌ماند و محبت و الفت میان آنها بیشتر می‌شود.

http://www.sunnah.global/hadeeth/fa/show/5332